

nāvis Rōmāna

TEMPESTAS

inter-esse
quōrum : ex quibus
situs -a -um: situm est
= est (ubi?)
sive = vel
appellāre = nōmināre

īferus -a -um ↔ supe-
rus -a -um

ad = apud
Tiberis -is *m* (acc -im,
abl -ī)
paulum ↔ multum

nāvis -is *f*
nāvigāre < nāvis

maritimus -a -um = ad
mare situs
portus -ūs *m*

locus -ī *m*
īn-fluere

eō locō (abl) = in eō
locō, illic

Italia inter duo maria interest, quōrum alterum, quod 1
suprā Italiam situm est, 'mare Superum' sive 'Hadriāti-
cum' appellātur, alterum, infrā Italiam situm, 'mare
Īferum' sive 'Tūscum'. Tōtum illud mare longum et
lātum quod inter Eurōpam et Āfricam interest 'mare 5
nostrum' appellātur ā Rōmānīs.

Urbs Rōma nōn ad mare, sed ad Tiberim flūmen sita
est vīgintī milia passuum ā marī. Quod autem paulum
aquae est in Tiberī, magnae nāvēs in eō flūmine nāvi-
gāre nōn possunt. Itaque parvae tantum nāvēs Rōmam 10
adeunt.

Ōstiam omnēs nāvēs adīre possunt, id enim est oppi-
dum maritimum quod magnum portum habet. Ad ōs-
tium Tiberis sita est Ōstia. ('Ōstium' sive 'ōs' flūminis
dīcitur is locus quō flūmen in mare īnfluit; Ōstia sita est 15
eō locō quō Tiberis in mare Īferum īnfluit.)

- Alia oppida maritima quae magnōs portūs habent sunt Brundisium, Ariminum, Genua, Puteolī. Haec omnia oppida in ōrā maritimā sita sunt. (Ōra maritima
 20 est finis terrae, unde mare incipit. Portus est locus in ōrā maritimā quō nāvēs ad terram adire possunt.) In ōrā Italiae multī portūs sunt. Ex omnibus terrīs in portūs Italiae veniunt nāvēs, quae mercēs in Italiam vehunt. (Mercēs sunt rēs quās mercātōrēs emunt ac vëndunt.)
 25 Nōn modo mercēs, sed etiam hominēs nāvibus vehuntur. Portus Ōstiēnsis semper plēnus est hominum quī in aliās terrās nāvigāre volunt. Is quī nāvigāre vult adit nautam quī bonam nāvem habet. Sī āēr tranquillū est, necesse est ventum opperīrī. (Ventus est āēr quī
 30 movētur.) Cum nūllus ventus super mare flat, tranquillū est mare; cum magnus ventus flat, mare turbidū est. Tempestās est magnus ventus quī mare turbat ac flūctūs facit quī altiōrēs sunt quam nāvēs. Nautae tempestātēs metuunt, nam magnī flūctūs nāvēs aquā im-
 35 plēre possunt. Tum nāvēs et nautae in mare merguntur.

Puteolī -ōrum *m pl*ōra -ae *f*

ōra = ōra maritima

merx mercis *f*Ōstiēnsis -e < Ōstia
semper = omnī tempore

nauta -ae *m*
 tranquillū -a -um
 = quiētus
 opperīrī = exspectāre
 ventus -ī *m*
 flāre: ventus flat (= mo-
 vētur)
 turbidus -a -um: (mare)
 t.um ↔ tranquillū
 tempestās -ātis *f*
 turbāre = turbidū fa-
 cere
 flūctus -ūs *m*

im-plēre = plēnum fa-
cerenāvis et nautae in mare
mergunturvēlum
-ī *n*

marī turbidō (abl) = dum
mare turbidum est
opperiuntur = exspectant

ventō secundō (abl) =
dum ventus secundus
est
ē-gredī = exīre; ēgredi-
untur = exeunt

puppis -is f (acc -im,
abl -i)
medium mare = media
maris pars
gubernātor -ōris m = is
quī nāvem gubernat

orīrī: sōl oritur = sōl
in caelum ascendit
oriēns -entis m ↔
occidēns -entis m

sōl
oriēns

sōl
occidēns

'septem
triōnēs' ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

septem-triōnēs -um m pl
↔ merīdiēs
occidere ↔ orīrī

contrārius -a -um
< contrā

dextra -ae f = manus d.
sinistra -ae f = manus s.

serēnus -a -um: (caelum)
s.um = sinenūbibus
simul = ūnō tempore

Nautae nec marī turbidō nec marī tranquillō nāvigāre
volunt; itaque in portū ventum secundum opperiuntur
(id est ventus quī ā tergō flat). Ventō secundō nāvēs ē
portū ēgrediuntur: vēla ventō implentur ac nāvēs plēnīs
vēlīs per mare vehuntur.

40

Pars nāvis posterior puppis dicitur. In puppī sedet
nauta quī nāvem gubernat. Quōmodo nāvis in mediō
marī gubernārī potest, cum terra nūlla vidētur? Guber-
nātor caelum spectat: in altō marī sōl aut stēllae eī ducēs
sunt. Ea pars caelī unde sōl oritur dicitur oriēns. Par-
tēs caelī sunt quattuor: oriēns et occidēns, merīdiēs et

45

septentriōnēs. Occidēns est pars caelī quō sōl occidit.
Merīdiēs dicitur ea caelī pars ubi sōl merīdiē vidētur;
pars contrāria septentriōnēs appellātur ā septem stēllīs
quae semper in eā caelī parte stant. Iīs quī ad septentri-
ōnēs nāvigant, oriēns ā dextrā est, ā sinistrā occidēns,
merīdiēs ā tergō. Oriēns et occidēns partēs contrāriae
sunt, ut merīdiēs et septentriōnēs. —

50

Hodiē caelum serēnum et ventus secundus est. Nāvēs
multae simul ē portū Ōstiēnsī ēgrediuntur. Inter eōs

55

hominēs quī nāvēs cōnscendunt est Mēdus, quī ex Italiā proficiscitur cum amicā suā Lȳdiā. Mēdus, quī Graecus est, in patriam suam redire vult. Graecia nōn modo ipsius patria est, sed etiam Lȳdiae.

cōn-scendere = ascen-
dere
proficisci = abire

ipse -a -um, *gen* -ius

- 60 Mēdus et Lȳdia ex Italiā proficiscentēs omnēs rēs suās sēcum ferunt: pauca vestīmenta, paulum cibī nec multum pecūniae. Praetereā Lȳdia parvum librum fert, quem sub vestīmentis occultat.

multum pecūniae =
magna pecūnia
praeter-eā = praeter eās
rēs
sōle oriente = dum sōl
oritur
multis spectantibus =
dum multī spectant
altum -i n = altum mare
sequi = venire post; eam
sequuntur = post eam
veniunt

- Sōle oriente nāvis eōrum ē portū ēgreditur multis
65 hominibus spectantibus. Nāvis plēnīs vēlīs altum petit.
Aliae nāvēs eam sequuntur.

vix = prope nōn
cernere = vidēre (id
quod procul abest)

- Mēdus in puppim ascendit. Lȳdia eum sequitur. Ex
altā puppī sōlem orientem spectant. Iam procul abest
Ōstia, hominēs quī in portū sunt vix oculīs cernī pos-
70 sunt. Mēdus montem Albānum, quī prope villam Iūlii
situs est, cernit et "Valē, Italia!" inquit, "Valēte montēs
et vallēs, campī silvaeque! Ego in terram eō multō pul-
chriōrem, in patriam meam Graeciam!" Mēdus laetātur
neque iam dominum suum sevērū verētur.

ire: eō īmus
is ītis
it eunt
laetārī = laetus esse,
gaudēre
verērī = timēre

- Lȳdia collēs in quibus Rōma sita est procul cernit et
"Valē, Rōma!" inquit, "Nōn sine lacrimīs tē relinqūō,
nam tū altera patria es mihi." Lȳdia vix lacrimās tenēre
potest.

intuērī = spectāre

- Mēdus faciem Lȳdiae intuētur et "Nōnne gaudēs"
80 inquit, "mea Lȳdia, quod nōs simul in patriam nostram
redīmus?"

Lȳdia Mēdum intuēns "Gaudeō" inquit "quod mihi

licet (+ dat)

lābī = cadere

complectī: eam complec-
titur = braccia circum
corpus eius pōnit

paulō post = post
paulum (temporis)
quam in partem? = in
quam partem?

sōle duce = dum sōl dux
est, sōle dūcente

loquī = verba facere
(dicere); ↔ tacēre
āter -tra -trum = niger

fit = esse incipit

fulgur
-uris n

in-vocāre

paulum = paulum tem-
poris
tonitrus -ūs m = quod
audītur post fulgur

licet tēcum venīre. At nōn possum laetārī quod omnēs
amīcās meās Rōmānās relinqūō. Sine lacrimīs Rōmā
proficīscī nōn possum.” Dē oculīs Lȳdiae lacrimae lā- 85
buntur.

Mēdus eam complectitur et “Tergē oculōs!” inquit,
“Ego, amīcus tuus, quī tē amō, tēcum sum. In patriam
nostram īmus, ubi multī amīcī nōs opperīuntur.” Hīs
verbīs Mēdus amīcam suam trīstem cōnsōlātur. 90

Paulō post nihil ā nāve cernitur praeter mare et cae-
lum. Mēdus gubernātōrem interrogat: “Quam in par-
tem nāvigāmus?” Ille respondet: “In merīdiem. Ecce
sōl oriēns mihi ā sinistrā est. Sōle duce nāvem gubernō.
Bene nāvigāmus ventō secundō atque caelō serēnō.” 95

Dum ille loquitur, Mēdus occidentem spectat et nū- III
bēs ātrās procul suprā mare orīrī videt; simul mare tran-
quillum fit. “Nōn serēnum est caelum” inquit, “Ecce
nūbēs ātrae...”

Gubernātor statim loquī dēsinit et nūbēs spectat; tum 100
vēla aspiciēns exclāmat: “Quid (malum!) hoc est? Nū-
bēs ātrae ab occidente oriuntur et ventus simul cadit! Ō
Neptūne! Dēfende nōs ā tempestāte!” Nauta Neptū-
num, deum maris, verētur.

“Cūr Neptūnum invocās?” inquit Mēdus, “Prope 105
tranquillum est mare.”

Gubernātor: “Adhūc tranquillum est, sed exspectā
paulum: simul cum illīs nūbibus ātrīs tempestās orīrī
solet cum tonitrū et fulguribus. Neptūnum invocō,

110 quod ille dominus maris ac tempestatum est." Nauta
perterritus tempestatem venientem opperitur.

Paulo post totum caelum atrum fit, ac fulgur unum et
alterum, tum multa fulgura caelum et mare illustrant.
Statim sequitur tonitrus cum imbre, et simul magnus
115 ventus flare incipit. Mare tempestate turbatur, ac navis,
quae et homines et mercēs multas vehit, fluctibus iacta-
tur et vix gubernari potest. Nautae multum aquae ē
nave hauriunt, sed navis nimis gravis est propter mer-
cēs. Hoc videns gubernator "Iacite mercēs!" inquit nau-
tis, qui statim mercēs graves in mare iacere incipiunt,
120 spectante mercatore, qui ipse quoque nave vehitur. Ille
tristis mercēs suas de nave labi et in mare mergi videt.
Nemo eum consolatur! Navis paulo levior fit, simul vero
tempestas multo turbidior et fluctus multo altiores fiunt.

125 Mēdus perterritus exclamat: "O Neptūne! Servā
mē!" sed vox eius vix auditur propter tonitrum. Navis
aquā impleri incipit, neque enim nautae satis multum
aquae haurire possunt.

Ceteris perterritis, Lūdia caelum intuētur et clāmat:
130 "Servā nōs, domine!"

Mēdus: "Quis est ille dominus quem tū invocās?"

Lūdia: "Est dominus noster Iēsūs Christus, qui nōn
modo hominibus, sed etiam ventis et mari imperare
potest."

135 Mēdus: "Meus dominus nōn est ille! Ego iam nullius
domini servus sum. Nemo mihi imperare potest!"

iactare = iacere atque
iacere

haurire
propter *prp+acc*

spectante mercatore =
dum mercator spectat

...vērō = sed... simul
vērō = sed simul
fit fiunt

servare

ceteris perterritis = dum
ceteri perterriti sunt

nullus -a -um, *gen -ius*

nec vērō = sed nōn

locō (abl) movēre = ē
locō movēre

iterum = rursus

fit fiunt, inf fieri

dēpōnēns -entis (dēp)

[1] -ārī: -ātur -antur

[2] -ērī: -ētur -entur

[3] -ī: -itur -untur

[4] -īrī: -ītur -iuntur

ēgredi ēgrediuntur
orīrī oritur

Vocābula nova:

nāvis

portus

locus

ōra

merx

nauta

ventus

tempestās

flūctus

vēlum

puppis

gubernātor

Hic magnus flūctus nāvem pulsat. Mēdus Lȳdiam
lābentem complectitur ac sustinēre cōnātur, nec vērō
ipse pedibus stāre potest. Mēdus et Lȳdia simul lābun-
tur. Mēdus surgere cōnātur, nec vērō sē locō movēre 140
potest, quod Lȳdia perterrita corpus eius complectitur.

Lȳdia iterum magnā vōce Chrīstum invocāt: "Ō Chrīs-
te! Iubē mare tranquillū fierī! Servā nōs, domine!"

Mēdus ōs aperit ac Neptūnum iterum invocāre vult,
sed magnus flūctus ōs eius aquā implet. Mēdus loquī 145
cōnātur neque potest.

Tum vērō ventus cadere incipit! Iam flūctūs nōn tantī
sunt quantī paulō ante. Nautae fessī aquam haurīre dē-
sinunt ac laetantēs mare iterum tranquillū fierī aspi-
ciunt. 150

GRAMMATICA LATINA

Verba dēpōnentia

Mēdus laetātur (= gaudet) nec dominum verētur (= timet).
Nauta nōn proficīscitur (= abit), sed ventum secundum op-
peritur (= exspectat). 155

'Lāetārī', 'verērī', 'proficīscī', 'opperīrī' verba dēpōnen-
tia sunt. Verbum dēpōnēns est verbum quod semper fōrmam
verbī passīvī habet (praeter participium: laetāns, verēns, pro-
ficīscēns, opperīēns) atque in locō verbī activī pōnitur.

Alia exempla verbōrum dēpōnentium: cōnsōlārī, cōnārī, 160
intuērī, sequī, loquī, lābī, complectī, ēgredi, orīrī.

Mēdus ex Italiā proficīscēns sōlem orientem intuētur. Nāvis
ē portū ēgreditur; aliae nāvēs eam sequuntur. Dum Lȳdia
loquitur, lacrimae dē oculīs eius lābuntur. Mēdus eam com-
plectitur et cōnsōlārī cōnātur. 165

PENSVM A

Nautae, quī Neptūnum ver-, tempestātem opper-. Mēdus et Lȳdia ex Italiā proficisc-. Lȳdia Mēdum in puppim ascendentem sequ-. Dum nauta loqu-, Mēdus occidentem intu-, unde nūbēs ātrāe ori-. Simul tempestās or-. Mercātor trīstis mercēs suās in mare lāb- videt; nēmō eum cōsōl- potest.

Quī ab amicis proficisc- laet- nōn potest.

PENSVM B

Brundisium est oppidum — (in — maritimā situm) quod magnum — habet. Portus est — quō — ad terram adire possunt.

Cum nūllus — flat, mare — est. — est magnus ventus quī mare — et altōs — facit. Gubernātor est — quī in — nāvis sedēns nāvem —. Partēs caelī sunt — et —, — et meridiēs. Oriēns est ea caelī pars unde sōl —, occidēns est ea pars quō sōl —.

Mēdus et Lȳdia nāvem — atque ex Italiā —. Ventus — est, nāvis plēnis — ex portū —; sed in altō marī tempestās —: magnus ventus — incipit et tōtum mare turbidum —. Nautae aquam ē nāve — et — in mare iaciunt. Mēdus Neptūnum —: “Ō Neptūne! — mē!” Nāvis flūctibus — nec — [= sed nōn] mergitur.

PENSVM C

Quae nāvēs Rōmam adire possunt?

Quid est ‘ōstium’ flūminis?

Num Tiberis in mare Superum influit?

Quandō nāvēs ē portū ēgrediuntur?

Ubi sedet gubernātor et quid agit?

Quae sunt quattuor partēs caelī?

Quās rēs Mēdus et Lȳdia sēcum ferunt?

Quō Mēdus cum amicā suā ire vult?

Cūr trīstis est Lȳdia?

Quem deum invocant nautae?

Cūr mercēs in mare iaciuntur?

Num nāvis eōrum mergitur?

oriēns
occidēns
septentrionēs
altum
tonitrus
fulgur
situs
superus
inferus
maritimus
tranquillus
turbidus
contrārius
serēnus
āter
interesse
appellāre
navigāre
inflūere
opperiri
flāre
turbāre
implēre
ēgredi
gubernāre
oriri
occidere
cōscendere
proficisci
sequi
cernere
laetāri
verēri
intuēri
lābi
complecti
cōsōlārī
loqui
invocāre
iactāre
haurire
servāre
cōnārī
fierī fit fiunt
paulum
semper
simul
vix
praetereā
iterum
sive
vērō
propter
dēpōnēns